

Krízová situácia: Znižovanie napätia v MRK v čase karantény

Stručná analýza problému: V prípade vyhlásenia karantény v obci alebo v jej časti zažívajú MRK a jej konkrétni členovia v extrémnej miere sociálnu izoláciu, duševný stres, úzkosť ale aj obrovskú neistotu týkajúcu sa praktických otázok základného prežitia. Súvisiace problémy, ktoré toto napätie výrazne stupňujú sú napr. alkoholizmus, gambling, domáce násilie, psychické problémy atď.

Prejavy zvyšovania napätia: v komunikácii, zníženie tolerancie a ochoty počúvať/načúvať, hľadanie rýchlych (častokrát nereálnych riešení), zvýšená dôvera v neoverené informácie, priame vytváranie fám, priama agresivita, depresia, úzkosť, panické ataky, somatické symptómy a post-traumatické stresové poruchy atď.

Dôsledok: od priamych konfliktných situácií až po trvalé narušenie vzťahov v obci.

Cieľ intervencie: Prvotný: zabrániť šíreniu ochorenia v komunitách

Sekundárny: umožniť plynulú realizáciu všetkých súvisiacich opatrení a intervencií súvisiacich s vyhlásením karantény, jej priebehom a čo najskorším ukončením takejto karantény.

Terciálny: uľahčiť výkon činností všetkých podporných profesií v konkrétnej obci s cieľom minimalizovať počet infikovaných a čo najskôr ukončiť vyhlásenú karanténu v MRK.

Intervencia: Základom je pravidelná komunikácia, jasne formulované a zrozumiteľné informácie, platnosť dohodnutých postupov a časových rámcov, flexibilné a proaktívne reakcie na individuálne a komunitné potreby, zapojenie čo najväčšieho počtu hlavných komunikačných kanálov v obci a spoločný postup v čase karantény (participatívne riadenie krízovej situácie).

Tri fázy intervencie:

- I. pred vyhlásením karantény
- II. počas vyhlásenej karantény
- III. po ukončení karantény

Tri roviny (v oblasti komunikácie):

- a. vo vzťahu k MRK
- b. vo vzťahu k majoritnej časti obce (ktorá nie je v karanténe)
- c. vo vzťahu k tretím osobám (štátne inštitúcie, spolupracujúce inštitúcie, partneri atď)

Kľúčovú úlohu pri znižovaní napätia v MRK zohráva zapojenie do všetkých foriem prijímaných rozhodnutí dôležitých lokálnych mienkotvorných ľudí z komunity (ľudia, ktorí majú status lídra). Rozhodnutia sú prijímané vo vzájomnej diskusii konsenzom a komunikované rovnakým spôsobom všetkými existujúcimi komunikačnými kanálmi v obci.

Čo treba spraviť?

I. Pred vyhlásením karantény:

- obecný krízový štáb
  - prediskutovať všetky dôvody a spôsob vyhlásenia a oznámenia karantény, technické zabezpečenie karantény, povinnosti a zodpovednosti jednotlivých aktérov a členov krízového štábu
  - určiť podľa možnosti presné časové trvanie karantény alebo okolnosti za ktorých bude karanténa ukončená
- Komunikácia
  - v dostatočnom predstihu **informovať obyvateľov MRK** a obce o chystanom vyhlásení karantény
  - použiť všetky dostupné **komunikačné kanály** v obci (viď členovia obecného krízového štábu)
  - **informovať všetky príslušné štátne a samosprávne inštitúcie** (RÚVZ, OÚ, PSK, ÚPSVaR SR, Regionálnu pobočku SČK, príslušný vojenský obvod OR SR, príslušné OR PZ SR a OD PZ SR, príslušné ODD Hasiči)

II. Počas karantény:

- Definovanie kľúčových hráčov
  - lídri v rámci MRK v karanténe, ktorí následne predávajú všetky informácie konkrétnym členom komunity
  - osoby a/alebo inštitúcie zodpovedné za zabezpečenie základných životných potrieb
- Komunikácia
  - Denne s identifikovanými lídrami MRK v rómskej komunite
  - Priebežne so všetkými relevantnými partnermi (vyššie uvedené) o vývoji situácie v súvislosti s vyhlásenou karanténou
  - Participatívny princíp: zapojenie relevantných aktérov do diskusie, dostatočný časový priestor na diskusiu a prijímanie rozhodnutí konsenzom
- Riadenie situácie
  - pravidelné operatívne stretnutia hlavných aktérov (podskupiny alebo operatívna časť obecného krízového štábu)
  - identifikácia termínov plnenia konkrétnych úloh a zadaní a ich dodržiavanie
  - komunikačná a priama koordinácia všetkých zabezpečujúcich osôb, aktérov, inštitúcií
  - Proaktívne aj reaktívne riešenie individuálnych a komunitných potrieb

III. Po ukončení karantény:

- zabezpečiť dostatočnú komunikačnú podporu pre udržanie priaznivého stavu
- poďakovanie všetkým zúčastneným aktérom a MRK komunite za spoluprácu
- pravidelné monitorovanie situácie v MRK

Kontakty

Pomoc v rámci projektu NP COVID MRK

- Krízový poradný tím v oblasti Komunikácie, mediácie a podpory:
  - zabezpečenie základných informačných materiálov (napr. umývanie rúk, správanie sa počas karantény, zdravotné informácie a pod.)
  - v prípade nevyhnutnosti priama mediácia (extrémne vyhrotená situácia): Ľubica Stanek, hlavný expert projektu pre oblasť komunikácie, 0904 849 474, lubica.stanek@gmail.com
- presný, podrobný a zrozumiteľný manuál krízového plánu (presné postupy viažuce sa na vyhlásenie a priebeh karantény)
- Krízové poradenstvo a materiálno-technické zabezpečenie, ak bude nutné a možné (napr. oblasť zabezpečenia potravín, dostupnosť zdravotníckej starostlivosti a pod.)

Pomoc mimo projektu NP COVID MRK

- pracovníci psychologickkej podpory Slovenský červený kríž: <https://redcross.sk/>
- modrá linka psychologickkej podpory: 0850 111 218
- krízová psychologická a komunikačná podpora Modrý anjel: <https://www.modryanjel.sk/>
- policajný antikonfliktný tím: +421/2/48593312
- relevantné centrá krízovej intervencie podľa zoznamov – štátne a samosprávne inštitúcie v blízkom okolí obce alebo blízkom regióne: [Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb - MPSVR SR](#)
- relevantné mimovládne organizácie poskytujúce podporu v oblasti krízovej komunikácie a psychologickkej podpory: <https://ives.minv.sk/rmno/>
- mediátori zaradení do zoznamu mediátorov SR v príslušnom okrese: <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Zoznamy-vedene-MS-SR/MediacneCentrumZoznam.aspx>
- príslušný pracovný psychológ Hasičského a záchranného zboru (v rámci okresu): <https://www.minv.sk/?psychologicka-sluzba>
- pracovný psychológ pre krízovú intervenciu príslušného ÚPSVaR SR: <https://www.upsvr.gov.sk/socialne-veci-a-rodina/poradensko-psychologicke-sluzby>
- iné lokálne relevantné zdroje (vyhľadajte podľa príslušnosti lokality)

Intervencia na miestnej úrovni

Obecný krízový štáb:

- starosta obce,
- zástupca pracovníkov obecného úradu, ktorý prichádza najviac do kontaktu s MRK,
- zástupcovia podporných profesií,
- miestny kňaz,
- lokálny obvodný lekár,
- zástupca školy alebo inej vzdelávacej inštitúcie,
- zástupca existujúcej obchodnej infraštruktúry v obci (obchodov),
- aktivisti a lídri z komunity (ak nie sú priamo v karanténe) alebo ich príbuzný z iných obcí (ak sú lokálni lídri komunity už v karanténe),
- zástupcovia majoritnej komunity v obci alebo tej časti, ktorej sa karanténa nedotýka,

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje www.esf.gov.sk

- zástupca MOPS alebo obecnej polície (ak existuje v obci),
- zástupca príslušného RÚVZ,
- zástupca príslušného OD PZ,
- zástupca príslušného samosprávneho kraja,
- zástupca príslušného vojenského okruhu,
- zástupca dobrovoľných hasičov v obci (ak pôsobia v obci),
- zástupca spádovej nemocnice,
- zástupca spádového oddelenia Hasičov,
- akýkoľvek externí partneri obce (napr. MVO).

Po prvom zasadnutí krízového obecného štábu odporúčame obecný štáb rozčleniť v rámci komunikačného segmentu (ale aj praktického aspektu) na menšie podskupiny, ktoré umožnia rýchlu, efektívnu a adresnú komunikáciu.

Výstupy intervencie:

- výrazné zníženie napätie súvisiaceho s vyhlásením karantény,
- efektívnejšia realizácia opatrení súvisiacich s vyhlásenou karanténou,
- úspešnejšie zvládnutie pandemickej situácie v obci.

Intervencia sa považuje za ukončenú ukončením vyhlásenej karantény v MRK. Následne nadväzujú ďalšie súvisiace intervencie.